

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ הגאון רבי חיים שאול בן רבי
מאיר קרליץ זצוק"ל
העוררת
והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 28 פרשת פינחס תש"פ

שבת קכח-קלד

במשנה משמע שמותר רק לדחות התרנגולת אך לא לדדות וזה כדברי הברייתא שמדדים בחצר רק בהמה ועוף ולא תרנגולת כיון שהיא מגביהה עצמה כשמדדים אותה, בברייתא אחת כתוב שמותר לדדות בהמה חיה ועופות בחצר ולא ברה"ר ואשה מדדה בנה ברה"ר וק"ו בחצר, ובברייתא נוספת כתוב שאין עוקרים בהמה וחיה בחצר ורק דוחים, ומשמע ברישא שלעקור אסור ולדדות מותר ובסיפא מדובר בתרנגולת שמותר רק דחיה, אביי אומר שהשוחט תרנגולת יכבוש את רגליה בקרקע כדי שלא תתחזק עליו או שיגביה אותה מהקרקע שלא תניח צפרניה בקרקע ויעקרו הסימנים.

משנה אסור לילד בהמה ביו"ט אך מותר לסעדה ומותר לילד אשה בשבת וגם לקרוא למילדת ממקום אחר ומותר לחלל שבת ומותר לקשור את הטבור ולר' יוסי מותר גם לחתוך ומותר לעשות כל צרכי מילה בשבת. **גמרא** רב יהודה מפרש שלסעוד הכוונה לאחוז את הוולד שלא יפול לארץ, ור"נ מבאר שהוא דוחק בבשר כדי שיצא הוולד. ויש ברייתא כרב יהודה, שמסעדים היינו לאחוז בולד שלא יפול ומותר גם לנפוח בחטמו ולתת דד בפיו כדי שינק, ורשב"ג אומר שהיו עושים רחמים ביו"ט לבהמה ומבאר אביי ששמו ברחמה בול של מלח כדי שתזכר צערה ותרחה על ולדה, וכן מזלפים ממי השליה כדי שהיא תריח ריחו ותרחה עליו, ובטמאה אסור כי היא לא מרחיקה את הולד ואם היא ריחקה היא לא תקרבנו.

המשנה הוסיפה שמחללים שבת על יולדת והיינו שמותר להדליק לה נר אם צריכה ואם היא צריכה שמן מביאים לה ביד ואם אינו מספיק מביאה לה חברתה בשערה ואם אינו מספיק מביאים לה בכלי, והחידוש במה שמותר להדליק נר אף כשהיא עוורת כי זה מיישב את דעתה שיעשו לה דבר שהיא צריכה.

משמע בברייתא שעדיף להביא שמן בשערה ורבה ורב יוסף מבארים שאין סחיטה בשיער, ורב אשי אומר שגם אם יש סחיטה בשיער אך עדיף שהיא תביא בכלי דרך שערה לשנות כמה שאפשר.

רב אשי אמר שרב יהודה אמר בשם שמואל שכל זמן שהקבר פתוח מחללים בין אם אמרה צריכה אני ובין שלא אמרה, ואם נסתם הקבר אין מחללים בין אם אמרה צריכה אני בין שלא אמרה.

דף קכט ומר זוטרא אמר ששמואל סובר שכשהקבר פתוח מחללים בין אמרה צריכה אני בין שלא אמרה ובנסתם הקבר אם אמרה צריכה אני מחללים ואם לא אמרה צריכה אני אין מחללים, ומרימר פסק כרב זוטרא שספק נפשות להקל, אביי מפרש שפתיחת הקבר הוא משתשב על המשבר לרב הונא בר רב יהושע משעה שהדם שותת ויורד או משחברותיה נושאות אותה ברועותיה, לאביי פתיחת הקבר עד ג' ימים, ורבא אמר בשם רב יהודה שזה עד ז' ימים ויש אומרים עד ל' יום, ונהרדעי אמרו שעד ג' ימים מחללים בין אמרה צריכה אני בין לא אמרה, ז' ימים מחללים רק אם אמרה צריכה אני ועד ל' יום אין מחללים גם אם אמרה צריכה אני ומותר רק ע"י נכרי ככל חולה, וכדברי רב המנונא שכל שאין בו סכנה מותר ע"י נכרי, ול' יום שאמרו ביולדת הוא לענין שהיא לא תטבול ואם בעלה עמה מותר לה לטבול שהוא מחממה, ובת רב חסדא אשת רבא טבלה תוך ל' ללידתה והצטננה ומתה והביאו מיטתה לקראת בעלה לפומבדיתא.

שמואל מתיר להדליק מדורה ליולדת ומותר גם לחולה וגם בימות החמה, וכן אמר שמואל לענין המקיז דם שאם הצטנן עושים לו מדורה אף בתמוז, לשמואל עשו אחרי הקזה מדורה מעץ תדהר אף שהוא יקר, ולרב יהודה עשו מעץ יונה לרבה עשו מדורה מספסל ואמר לו אביי שזה בל תשחית ואמר רב יהודה שבל תשחית של הגוף חמור יותר, ורב אמר שימכור אדם

דף קכח המשנה אסרה בטלטול אפילו טבל והחידוש הוא גם כשגדל בעציץ שאינו נקוב שאיסורו רק מדרבנן,

אין לטלטל מעשר ראשון שלא ניטלה תרומתו ומדובר אפילו שהקדימו בכרי ולא כמו ששאל רב פפא שיפטר מתרומה אלא כיוון שנאסף חייב בתרומה.

מעשר שני והקדש מדובר אף כשנפדו אלא שלא היה כהלכתו שפדה מעשר שני באסימון שכתוב וצרת הכסף בידך וצריך לפדות דוקא בכסף צורה, והקדש מדובר שנפדה בקרקע והתורה אמרה שנפדה דוקא בכסף שכתוב ונתן הכסף וקם לו.

שנו בברייתא שמטלטלין חצב שהוא מאכל לצביים ומטלטלים חרדל שהוא מאכל ליונים ורשב"ג אומר שמטלטלים שברי זכוכית שהוא מאכל לבת יענה, ור' נתן אמר שלדבריו יטלטלו זמורות שהן מאכל לפילים ורשב"ג סבר שבת יענה מצויה יותר מפילים. ואמימר אומר שמותר דוקא כשיש לו בנות יענה ורב אשי הוכיח מטענת ר' נתן שודאי אם יש לו פילים הזמורות אינם מוקצים לו אלא הוא הבין ברשב"ג שמספיק ראוי ולכן הקשה מזמורות, ואביי אומר שרשב"ג סובר שבני ישראל הם בני מלכים וכן סובר ר"ש שהוא התיר לסוך שמן ורד כי בני ישראל בני מלכים הם וכן דעת ר' ישמעאל ור"ע ששנינו שלת"ק מי שהוא בע"ח באלף מנה ולבוש בגד ששוה ק' מנה מפשיטים אותו וילבש בגד פשוט, ור' ישמעאל ור"ע סוברים שלא מפשיטים כי כל ישראל ראויים לאיצטלא חשובה.

שנו בברייתא שמטלטלים חבילי קש עצים וזרדים אם התקינם למאכל בהמה ואם לא אין מטלטלים ולרשב"ג אם ניטלים ביד אחת מותר ואם ניטלים רק בב' ידים אסור, חבילי סיאה אזור וקורנית אם הכניסם לעצים אין משתמש בהם ואם הכניסם למאכל בהמה מותר, ומותר לקטום ביד ולאכול אך לא בכלי, ולדעת ר' יהודה מולל ואוכל אך לא ימלול בכלי הרבה ולחכמים מולל רק בראשי אצבעותיו אך לא ימלול הרבה בידו כדרך שעושה בחול, וכן באמיתא וכן שאר מיני תבלין ואמיתא הוא ניניא סיאה דהיינו נענע, רב יהודה אומר שסיאה הוא צמח צתרי ואזוב הוא אברתא וקורנית הוא קורניתא אך קשה שאדם אחד ביקש קורניתא והתברר שהוא רצה חשי אלא סיאה הוא צתרי ואזוב הוא אברתא וקורניתא הוא צמח חשי.

מטלטלים בשר מלוח ולרב הונא מותר לטלטל בשר טפל ולרב חסדא אסור, ואף שרב רבו סובר כר' יהודה שיש מוקצה סובר רב הונא שר' יהודה אסר רק במוקצה לאכילה ולא במוקצה לטלטול, ורב יצחק בר אמי ראה שבבית רב חסדא טלטלו בר אווז מחמה לצל, ואמר רב חסדא שיש כאן חסרון כיס ולא מצד מוקצה רגיל, ויש לומר שראוי לאוכלו אומצא גם כשאינו מלוח. **שנו בברייתא** שמטלטלים דג מלוח ודג תפל אסור ובשר מותר בין מלוח בין תפל, וזה כר"ש ומטלטלים עצמות שהם מאכל כלבים, **עמוד ב** ומטלטלים בשר סרוח שראוי לחיה, ומטלטלים מים מגולים שהם ראויים לחתול ולרשב"ג איז להשהות מים אלו מפני הסכנה.

משנה מותר לכפות סל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו ומותר לדחות תרנגולת שמרדה להכניסה ללול ומותר לדדות עגלים וסיחים, ומותר לאשה לדדות את בנה ברה"ר, ור' יהודה אומר שמותר רק אם נוטל רגל אחת ומניח אחת ואם הוא גורר אסור. **גמרא** רב אומר שאם בהמה נפלה לאמת מים מותר לשים תחתיה כרים וכסתות ואם עלתה עלתה. וקשה שיש ברייתא שאומרת שנותנים לה פרנסה במקומה ומשמע שאין להניח כרים וכסתות תחתיה, ויש לומר שרב דיבר באופן שאי אפשר לתת לה פרנסה במקומה, אך קשה שהוא מבטל הכלי מהיכנו יש לומר שזה רק איסור דרבנן וצער בע"ח הוא דאורייתא והוא דוחה איסור דרבנן.

קורות ביתו עבור מנעלים לרגליו ואם הקיז דם ואין לו אוכל ימכור נעליו עבור צרכי סעודה, לרב עיקר הסעודה זה בשר, נפש תחת נפש, ולשמואל, יין, אדום במקום אדום. לשמואל עשו תבשיל מטחול ביום הקזה, ור' יוחנן שתה עד שיצא ריח היין מאזנו. ר'נ שתה עד שהטחול שלו הוצף ביין, רב יוסף שתה עד שיצא היין מהחור של ההקזה, רבא חיזר על יין בן ג' שנים, ר'נ בר יצחק אמר לתלמידיו שביום הקזה יגידו בביתם כאילו שהוא ר' עצמו בא אליהם כדי שיעשו סעודה ובוזה בלבד מותר להערים ושאר הערמות אסור, ומי שהקיז ואין לו מעות ליין מותר לקחת זוז מחוק וללכת עמו לשבע חנויות של יין עד שישלים שיעור רביעית ואם לא יאכל ז' תמרים שחורות וישפשף בשמן במצחו וינוח בשמש, ואבלט הנכרי ראה ששמואל שוכב בשמש אמר לו חכם היהודים האם השמש שאינה טובה תיטיב לך אמר לו שזה יום הקזה, ובאמת הוא לא הקיז אלא שזה היה יום תקופת תמוז שהשמש טובה בו ושמואל לא רצה לגלות לו. רב ושמואל אמרו שהמקל בסעודת הקזה מקילים ממזוננו בשמים שאם הוא אינו חס על חייו לא יחוסו עליו, וכן לא ישב ברוח אחר הקזה שמא האומן השאירו רק עם רביעית והרוח תקח עוד קצת ממנו והוא יסתכן, שמואל היה עושה הקזה בבית שהחומה בעובי ז' לבנים ואריחים, ופעם אחת שמואל הקיז ולא חש בטוב ומצא שהיה חסר אריח אחד בעובי החומה, המקיז יטעם ואח"כ יצא שאם לא יטעם ויראה בחוץ מת יהיה לו ירקון ואם יראה אחד שהרג נפש הוא ימות, **עמוד ב** ואם הוא פוגע בדבר אחר יסתכן בצרעת. ואמרו רב ושמואל שהמקיז ישעה קצת קודם שעומד שחמשה קרובים למיתה מחיים האוכל ועומד, וכן השותה ועומד, הישן ועומד, המקיז ועומד, המשמש ועומד, פרק זמן ההקזה הוא אחד לל' יום ואחר מ' שנה ימעט ואחר ס' שנה ימעט יותר, ועדיף ביום ראשון או רביעי או ער"ש ולא בשני או חמישי שרק מי שיש לו זכות אבות יקיז בימים אלו שב"ד של מעלה ומטה יושבים וביום ג' עומד מאדים בזוית ואף שגם בער"ש עומד בזוית אך כיוון שדשו בו רבים להקיז בער"ש שומר פתאים ה', שמואל אומר שיום ד' שהוא ד' או י"ד או כ"ד לחודש, הוא סכנה להקזה, וכן יום ד' שאין ד' ימים אחריו עד ראש חדש, ר"ח וב' בחודש הוא זמן חולשא למקיז, וכן כל ערב יו"ט, ובערב שבועות זה סכנה שיוצא רוח באותו יום ששמו טובה שאם ישראל לא היו מקבלים את התורה היה טובח להם ולדמיהם וגזרו כל עיו"ט משום ערב שבועות, אכל חטה והקיז הועיל לרפואה רק לאותה חיטה אך זה מקל עליו, הסתפקו אם מה מועיל לשתות זה דוקא מיד ואח"כ זה מזיק לו או שאינו מזיק ואינו מועיל, וכן הסתפקו על אכילה אם מועילה תוך חצי מיל ואח"כ וקודם לכן אינו מזיק או שאינו מועיל ולא מזיק, רב הכריז שמאה דילועים או מאה ראשי בהמה שוה זוז אך שפתי בהמה לא שוה כלום, רב יוסף אמר שהוא היה בבית רב הונא ביום שלא למדו ואמרו לו שזה יום של שפתים ולא הבין מדוע. ר' יוסי מתיר לחתוך טבור, וטומנים את השליא כדי שהוולד יתחמם ורשב"ג אמר שבנות מלכים טומנות בספל שמן, ובנות עשירים בספוגים של צמר ועניות במוכים, ורב פסק כר' יוסי וחכמים מודים לר' יוסי שחותרים טבור לב' תינוקות שנולדו יחד כדי שלא יסתכנו ויסתכנו.

כל מה שאמרו בפרשת תוכחה מותר לעשות ליולדת, שכתוב ומולדותיך ביום הולדת אותך לא כרת שרך ובמים לא רחצת למשעי והמלח לא המלחת והחתל לא חותלת, ומולדותיך מלמד שמיילדים בשבת לא כרת שרך שלוולד מותר ולא רחצת ובוולד מותר וכן מותר למלוח וללפף את הוולד.

פרק רבי אליעזר דמילה

דף קל משנה לר"א אם לא הביא כלי מע"ש מותר להביא בשבת מגולה ובשעת סכנה יכסהו אחר שראוהו עדים. ומותר לכרות עצים לעשות פחמים לעשות ברזל למילה ור"ע סובר שרק דבר שאי אפשר לעשותו מע"ש מותר בשבת ומה שאפשר מע"ש אסור בשבת. **גמרא** הסתפקו בדעת ר"א אם מוציא את כלי כשהוא מגולה משום חיבוב מצוה או משום חשד ונ"מ אם אפשר להוציא עם עדים בלי כיסוי ור' לוי אמר שר"א אמר

משום חיבוב מצוה, וכן כתבו בברייתא שלר"א אין להביא מכוסה וכן מדוייק במשנה שכתוב בסכנה מכסה עם עדים ומשמע שבלי סכנה אין לכסות, ור' יהודה הוסיף שבסכנה כן יכסהו עם עדים, והסתפקו אם צריך עדים חוץ ממנו או שמספיק עד א' חוץ ממנו, ואין לדייק מדברי המשנה שבסכנה מכסהו בעדים ומשמע חוץ ממנו, ויש לדחות שהכוונה עדים שראויים להעיד כך במקום אחר.

במקומו של ר"א נהגו לחטוב עצים עבור ברזל מילה ובמקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב כדעתו, כשלויה היה אצל יוסף הצייד הגישו לפניו ראש טווס בחלב ולא אכל ולוי אמר לרבי שישמת אותם אמר לו רבי שמא במקומו של ר' יהודה בן בתירא נהגו כר' יוסי הגלילי שאומר שאיסור בשר בחלב כתוב סמוך לאיסור נבילה ואף שיש בעוף איסור נבלה אך אין בו איסור בשר בחלב שכתוב בחלב אמו ולעוף אין חלב.

בעיר אחת בא"י נהגו כר"א ומתו בה רק בזמנם וכשגזרו על המילה לא גזרו עליהם, רשב"ג מוסיף שמצוה שקיבלו בשמחה כמילה שנאמר עליה שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב וגם עכשיו עושים אותה בשמחה, ועריות שקיבלו בקטטה שכתוב וירא משה את העם בוכה למשפחותיו על עסקי המשפחות שנאסרו להם, ולכן תמיד עושים בקטטה שאין כתובה בלי תגרה, ור"ש בן אלעזר אומר שמצוה שישראל מסרו עצמם עליה בשעת גזירה כגון ע"ז ומילה היא מוחזקת בידם ומה שלא מסרו נפשם היא רפויה בידם כגון תפילין שצריכים גוף נקי שלא יישן או לא יפיח בהם, כאלישע בעל כנפים, שמסר את נפשו בשעת הגזירה שהוא היה לבוש בתפילין וראהו ממונה ורץ אחריו והגיע אליו והוא הורידם מראשו ושאל הממונה מה בידך אמר אלישע כנפי יונה וכך היה, ולכן נקרא בעל כנפים ודוקא של יונה שנמשלו ישראל ליונה שכתוב כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקוק חרוץ וכמו שיונה כנפיה מגינות עליה כך ישראל מצוות מגינות עליהם.

ר' אבא בר רב אדא אמר בשם ר' יצחק שפעם שכחו ולא הביאו איזמל מער"ש והביאוהו בשבת דרך גגות וחצירות **עמוד ב** שלא כדעת ר"א ורב יוסף אמר שדוקא ר"א מתיר ואין לומר שהכוונה שר"א מתיר אפילו דרך רה"ר. ורק לרבנן צריך דרך גגות שבברייתא כתוב שלרבנן אין להביא דרך גגות, ורב אשי מבאר שלא ברצון ר"א ומחלוקתו אלא ברצון ר"ש שאומר שגגות חצירות וקרפיפות נחשבים רשות אחת לכלים ששבתו בתוכם ולא למה ששבת בתוך הבית.

ר' זירא שאל את ר' אסי אם מותר לטלטל במבוי שלא עשו שיתוף בכל המבוי כמו שמותר בחצר שלא ערבו או שזה חמור יותר כיון שיש לחצר ד' מחיצות וגם משתמשים בה יותר, ור' אסי לא ענה ופעם מצאו שר' אסי אמר בשם ר"ל בשם ר' יהודה הנשיא, שפעם שכחו ולא הביאו איזמל מער"ש והביאו בשבת והיה קשה לחכמים שעשו כר"א שהוא שמותי ועוד שהלכה כרבים במקום יחיד ור' אושעיא אמר בשם ר' יהודה הגוזר שזה היה מבוי שלא עשו שיתוף והביאו מצד אחד לצד השני ואמר ר' זירא אם אתה מתיר לטלטל במבוי בלי שיתוף מדוע לא ענית לי כששאלתיך על כך אולי אגב טרדתך לחזור על השמועות של ר"ל שמעת על כך אמר ר' אסי שכך, ור' זירא אמר בשם רב שאין לטלטל יותר מד' אמות במבוי בלי שיתוף, ואביי אמר שר' זירא לא פירש את זה אלא רבה בר אבוה פירש שאם עירבו החצירות עם הבתים מותר לטלטל רק בד' אמות ואם לא עירבו מותר לטלטל בכלו, ור' חנינא חוזאה שאל מדוע בעירבו אסור כיון שכאילו הצטרפו החצרות לבתים ורב לשיטתו שהוא אמר, **דף קלא** שלהיתר מבוי צריך ב' בתים הפתוחים לב' חצירות, א"כ גם בלא עירבו הבתים הם כסתומים ויש כאן רק חצירות, אך אפשר לומר שכולם יבטלו רשות לגבי אחד, ומותר לו לטלטל מביתו לחצר אך קשה שא"כ יש כאן רק בית אחד ואין לומר שחצי יום יבטלו לאחד וחצי אחר יבטלו לאחר כי בשעה שביטלו לאחד אין לשני כלום, ורב אשי מבאר שהבתים שהם סיבה לאיסור החצירות אינם, ולכן מותר לטלטל מהחצירות למבוי.

ר' יוחנן אומר שלר"א מכשירי שתי הלחם דוחים שבת והוא למד בגזירה שווה הבאה הבאה מעומר והוא גז"ש פנוי שאם אינו פנוי יש לפרוך שבעומר מצא קצור קוצר ובשתי הלחם מצא קצור אסור לקצור וכבר כתוב והבאתם את עומר והמילה הביאכם מיותרת ואף שר"א סובר שמופנה מצד אחד למדים ופורכים אך יש לרבות מתביאו, ויוצא שבמה שאין ריבוי אין מכשירים דוחים שבבת ואין לומר שבאים למעט לולב שהרי ר"א סובר שלולב ומכשיריו דוחים שבת, וגם מכשירי סוכה דוחים שבת וכן מצה ושופר, אך ציצית ומזוזה אין מכשיריהם דוחים שבת ושנינו שאם עשה ציצית או מזוזה בשבת חייב, ורב יוסף ביאר שהטעם לכך הוא שלא קבוע להם זמן, ואביי הקשה שאם לא קבוע להם זמן א"כ זמנם הוא כל שעה ושעה, ור"נ בר יצחק הסביר שבידו להפקירם ולהפטור.

אין לומר שלולב דוחה שנלמד מעומר ושתי הלחם כי הם צורך גבוה אלא לומדים מביום אפילו בשבת ולא לעצם הנטילה שהרי זה רק טלטול, אלא זה בא להתיר מכשיריו, ורבנן לומדים מביום למעט לילה ור"א לומד זאת מושמחתם שבעת ימים ולא לילות ולרבנן כתבו זאת שלא נלמד מסוכה שזה גם בלילות, ואין לומר שכתבו בלולב ונלמד מהם עומר ושתי הלחם שיש לפרוך שלולב טעון ד' מינים, ולא לומדים סוכה מעומר שתי הלחם כי הם צורך גבוה ולא לומדים מלולב שיש בו ד' מינים אלא לומדים גז"ש שבעת ימים מלולב, ואם היה כתוב בסוכה לא היו לומדים את כולם כי יש לפרוך שסוכה נוהגת בלילות כימים, לא לומדים מצה מעומר ושתי הלחם כי הם צורך גבוה ולא מלולב שיש בו ד' מינים ולא מסוכה שנוהגת בלילות כימים ומצה רק בלילה הראשון אלא לומדים גז"ש ט"ו ט"ו מחג הסוכות שכמו שמכשירי סוכה דוחים כך מכשירי מצה ואין ללמוד את כולם ממצה כי יש לפרוך שמצה נוהגת גם בנשים. אין ללמוד שופר מעומר ושתי הלחם שהם צורך גבוה ולא למדו מלולב שיש בו ד' מינים ולא למדו מסוכה שהיא נוהגת אף בלילות ולא למדו ממצה שהיא נוהגת אף בנשים אלא שלומדים מהפסוק יום תרועה אפילו בשבת, והפסוק לא בא להתיר תקיעה שממילא היא מותרת שהרי נאמר כל מלאכת עבודה לא תעשו ולמדו מזה שרדיית הפת ותקיעת שופר מותרות שהם רק חכמה אלא למדו מזה ששופר ומכשיריו דוחים, ורבנן לומדים מיום תרועה שלא תוקעים בלילה ור"א לומד את זה מיום הכיפורים תעבירו שופר ולא לומדים את כולם משופר שהוא מכניס זכרון של ישראל לאביהם שבשמים ולא לומדים מתקיעת יו"כ שתלוי בה שחרור עבדים וחזרת קרקעות לבעליהם ולא למדו מילה מכולם כי בכלם יש צד חמור,

דף קלב ועוד שבכולם כשעבר הזמן בטלו, אלא לומדים מביום השמיני ימול אפילו בשבת וכולם לא למדו ממילה שנכרתו עליה י"ג בריתות. ולכו"ע מילה עצמה דוחה שבת, עולא אומר שלמדו מהלכה למשה מסיני וברייתא נאמר שר"א בן עזריה לומד שפיקוח נפש דוחה שבת שאם מילה שהיא אבר אחד דוחה שבת ק"ו שכל האברים ואין ללמוד ק"ו מהלכה שר"ע למד עצם כשעורה מק"ו ור"א אמר לו שעצם כשעורה הוא הלכה ואין ללמוד ק"ו מהלכה אלא לומדים בגז"ש אות אות שמילה דוחה שבת, אך לפ"ז גם תפילין שגם כתוב בהם אות ידחו שבת אלא לומדים גז"ש ברית ברית, אך יש לדחות שרק בגדול כתוב ברית ולא במילת קטן אלא לומדים גז"ש מאות ברית ודורות שכתוב בשבת ומילה ור' יוחנן לומד מביום אפילו בשבת ומה שכתוב במחוסרי כיפורים ביום בא לומר שלא בלילה ובמילה לומדים שלא בלילה מבן שמונת ימים, ואף שבמחוסרי כפורים כתוב ג"כ ביום צוותו בא לומר שאף שחסה התורה להביא קרבן דלות בכ"ז מביא רק ביום ואין לומר שזר או אונן כשרים בהם שאחרי שהתורה חזרה לאסור לילה ממילא הם נחשבים קרבן גם לגבי זר ואונן, ר' אחא בר יעקב לומד משמיני שדוחה שבת שלא צריך למעט שביעי שלמדו כבר מהפסוק בן שמונת ימים אך יתכן שבא למעט תשיעי שכבר בא זמנו, לכן צריך את הפסוק של ר' יוחנן, וישנה ברייתא כר' יוחנן שלומדים מהפסוק מחלליה מות יומת חוץ ממילה אך קשה שגם מילה נאסור ושמיני לא ידחה שבת לכן אמרה התורה ביום אף

בשבת ומילה דוחה ק"ו מצרעת שדוחה עבודה עמוד ב ועבודה דוחה שבת א"כ מילה שדוחה צרעת ק"ו שהיא תדחה שבת, אך יש לדחות ששבת חמורה יותר שיש בה הרבה עונשים ואזהרות, ומה שצרעת דוחה עבודה זה לא מפני חומרתה אלא שהאדם אינו ראוי, ושמיני בא למעט שבת, לכן לומדים מביום אפילו בשבת.

גם מילה שלא בזמנה דוחה צרעת ויו"ט נדחה רק מפני מילה בזמנה, ולומדים מהפסוק ימול שאפילו כיש שם בהרת יקוץ ומה שכתוב השמר בנגע הצרעת נאמר על שאר מקומות ואין לומר שלא ימול בצרעת והפסוק ימול לא מדבר כשיש צרעת שהרי למדו מבשר שאף כשיש שם בהרת יקוץ, ורבא מבאר שבתחילה לא למדו שמילה דוחה צרעת מפסוק אלא ק"ו משבת שאם מילה דוחה שבת ק"ו שתדחה צרעת ויש לפרוך שיתכן שצרעת חמורה יותר שהיא דוחה עבודה ועבודה דוחה שבת ולכן למדו מבשר שאף כשיש בהרת יקוץ, ללישנא בתרא מילה דוחה צרעת שעשה דוחה לא תעשה ויש לפרוך שצרעת זה גם עשה שכתוב לעשות ומה שכתוב ימול נאמר רק כשאין בהרת אומרת התורה בשר שאף בבהרת יקוץ, ואף שבשר נאמר רק בגדול או קטן ולא בבינוני ואם נלמד מגדול יש לפרוך שהוא ענוש כרת ומקטן אין ללמוד שזה בזמנה, אלא יש ללמוד בהצד השווה שהנימולים גדולים וקטנים דוחים צרעת, ולרבא למדו מילה בזמנה מק"ו שאם שבת נדחית ק"ו צרעת, ורב ספרא דוחה שצרעת חמורה משבת שהרי היא דוחה עבודה שדוחה שבת ויש לומר שמה שצרעת דוחה עבודה זה לא מחומרתה אלא שהאדם לא ראוי ואין לומר שיקוץ את הבהרת ויעבוד כיון שהוא עדיין מחוסר טבילה, אך יש לדחות שבנגע טהור אינח מחוסר טבילה, ורב אשי מבאר שאומרים עשה דוחה לא תעשה רק במילה בצרעת או בכלאים בציצית שמתקיים העשה כשעוקר את הלאו אך אסור לקוץ צרעת כיוון שהעשה מתקיים אח"כ בעבודה.

דף קלג ומחלוקת רבא ורב ספרא הוא כמו שנחלקו התנאים שלר' יאשיה לומדים מבשר שימול אף במקום בהרת ולר' יונתן לומדים שאם שבת שנדחית ממילה ק"ו צרעת, אך אביי אומר שלר"ש שדבר שאינו מתכוון מותר לא צריך פסוק להתיר מילה בצרעת שהרי הוא לא מתכוון לקציצת הבהרת ור' יאשיה סובר כר' יהודה שאוסר דבר שאינו מתכוון ולרבא גם ר"ש מודה שאסור בפסיק רישא, ואביי הסכים לדברי רבא אחר ששמעם, יש אומרים שאביי ורבא דברו על מה ששנינו על הפסוק בצרעת לעשות שמותר לעשות בסיב שעל רגלו או במוט שעל כתפו ואם עברה הבהרת עברה ולכאורה לר"ש א"צ פסוק להתיר דבר שאינו מתכוון ואביי אומר שרק לר' יהודה צריך פסוק ורבא אומר שר"ש מודה בפסיק רישא, ואביי הודה לרבא אחר ששמע את דעתו ולאביי בהו"א לר"ש הפסוק בשר בא לומר כדברי רב עמרם שמותר למול גם כשמתכוון לקוץ הבהרת ובקטן מדובר שהאב רוצה בכך אך קשה שאדם אחר ימול כדעת ר"ל שגם בעשה שדוחה לאו אם אפשר לקיים שניהם מוטב, ויש לומר שהפסוק מתיר כשאין אחר למול.

רק מילה בזמנה דוחה יו"ט שכתוב לא תותירו ממנו עד בוקר והפסוק בא לומר שישרוף בבוקר שני, ולאביי לומדים מעולת שבת בשבתו ולא עולת חול בשבת או יו"ט, ולרבא לומדים מהוא לבדו יעשה לכם הוא ולא מכשיריו לבדו ולא מילה שלא בזמנה שלא נלמד ק"ו מצרעת שנדחית ממילה ורב אשי אומר ששבתון הוא עשה ולכן אין עשה של מילה דוחה לאו ועשה של יו"ט.

רב יהודה אומר בשם רב שהלכה כר"ע במשנתנו וכן שנינו לענין פסח שמלאכה שאפשר לעשות מער"ש אינה דוחה שבת וגם שם פסק רב כר"ע ורב חידש בב' המקומות שלא נאמר שבפסח שיש בה כרת המכשירים ידחו ואם רב היה מחדש בפסח היינו אומרים שבמילה שנכרתו י"ג בריתות מכשיריו ידחו שבת.

משנה עושים בשבת את כל צרכי המילה וכן פריעה ומציצה וכן לתת אספלנית וכמון ואם לא שחק מער"ש לועס בשיניו ואם לא ערבב יין ושמן יתן כל אחד בנפרד ואין לעשות חלוק למילה

אלא יכרוך סמרטוט ואם לא הכין מע"ש יכרוך על אצבעו ויביא אף מחצר אחרת. **עמוד ב גמרא** כל צרכי מילה בא לרבות שכל עוד הוא עוסק במילה יחזור אף על ציצין שאין מעכבים ואם כבר פרש מהמילה יחזור רק על ציצים המעכבים ולא על שאינם מעכבים, רבה בר בר חנה בשם ר' יוחנן שזה כדעת ר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה שמפשיטים פסח בשבת רק עד החזה ולחכמים מותר להפשיט את כולו, אך יש לחלק שבהפשיטה ר' יוחנן בן ברוקה לא התיר כרגיל כי אין בכך זה קלי ואנוהו, אך במילה יתכן שמותר מצד ואנוהו שלומדים שצריך להדר במצוות לעשות את הסוכה נאה ואת הלולב נאה ואת השופר וכן ציצית ולכתוב ס"ת בדיו וקולמוס נאה ולכרכו בשיראים נאים, לאבא שאול לומדים מואנוהו שכמו שהוא חנון ורחום אף אתה היה כך. ורב אשי אומר שהברייתא היא כדעת ר' יוסי שהלבנה נראית בכירור אין לחלל שבת אך יש לחלק ששם לא צריך לדחות כי היא נראית ברור אך כאן שכבר דחו שבת למילה עצמה א"כ יחזור גם בציצין שאין מעכבים, ונהרדעי אומרים שזה כדעת רבנן לענין לחם הפנים שכהנים נכנסים ב' עם סדרי הלחם וב' עם הבזיכין והמוציאים מולם שכתוב תמיד ולר' יוסי לא צריך ממש ביחד שזה גם תמיד ולכן לרבנן פירש ממילה אינו מעשה אחד.

מהלקטים מילה והיינו לחתוך ציצין המעכבים ובלא זה ענוש כרת, לרב כהנא אומן המל בשבת ענוש כרת שהוא לא קיים מצות מילה, ורב פפא דוחה שהאומן יאמר אני עשיתי חלק תמשיכו אתם ולרב פפא זה הולך על הנימול כשיגדל, ורב אשי דוחה שבגדול כתוב להדיא ועל אשר לא ימול ונכרת, ורב אשי אומר שזה הולך על האומן שמל קודם בין השמשות והוא אומר שהוא יספיק ובסוף הוא לא הספיק והתברר שעשה חבורה בשבת.

אומנתו של אביי אמרה שהאספלנית של כל הכאבים הם ז' מיני חלב, וא' שעוה לרבא שעוה וזפת של עץ ורבא פרסם זאת במחוזא ובני מניומי שהיו הרופאים שם קרעו את כליהם אמר רבא השארתי משהו שלא פרסמתי שהרוחץ פניו ולא נגבם יהיה לו בקעים

דף קלד ורפואתו היא שירחוץ הרבה במי סלק. **שנו בברייתא** שביו"ט מקילים לשחוק כמון למילה וכן מותר לטרוף יין ושמן, ואביי אומר שכמו שמותר לשחוק כמון ביו"ט שהוא ראוי לקדרה א"כ נתיר גם בשבת ששנינו שלא טורפים לחולה יין ושמן ור"ש בן אלעזר אומר בשם ר"מ שמותר לטרוף יין ושמן ואמר ר"ש בן אלעזר שפעם ר"מ חש במעיו ורצו תלמידיו לטרוף לו יין ושמן ולא הניחם שאף שהוא מתיר אך הוא לא עבר מעולם על דברי חביריו ומה שהתיר הוא רק במה שלא צריך ערוב חזק וכאן לא צריך לערבב כמו שכתוב נותן זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.

שנו בברייתא שאין לסנן חרדל במסנתת שלו וכן אין למתקו בגחלת, ומה שהתירו לתת ביצה במסנתת של חרדל כיון שאינו נראה כבורר אך כשנותן את החרדל עצמו זה נראה כבורר ומה שכתוב שמותר למתקו בגחלת מדובר בגחלת של מתכת שלא מתכבה אך בשל עץ אסור שהוא מתכבה ומה שצולים ביו"ט בשר על גחלים ולא חששו לכיבוי כי אין אפשרות אחרת משא"כ חרדל אפשר לסנן מאתמול, ורב יוסף אסר לגבן והתירו ללוש שיותר טוב פת בת יומה, ומה שנהרדעי אמרו שגבינה בת יומה היא טובה היינו שגם היא טובה ולא יותר משל אתמול.

אומנתו של אביי אמרה ששפת החלוק של מילה צריכה להיות בחוץ כדי שלא תדבק בגרד עור ויבא לידי כרות שפכה והיא עשתה את הבגד עד חציו כדי שהאמרה לא תיגע במילה, תינוק שאין לו חלוק יביא בגד בלוי עם שפה ויכרוך השפה תחתיה ויקפל מלמעלה, תינוק שלא ניכר מקום יציאתו ישפשוהו בשמן ויראו כנגד השמש היכן שצלול ושם יקרעהו בראש של שעורה שתי וערב ולא יקרעו במתכת שהוא יתנפח.

תינוק שאינו יונק, הוא מהקור וישטחו גחלים על כלי וניחו מול פיו ויתחמם וינק, תינוק שאין ניכר נשימתו, ינפנפו בנפה מולו וינשום, תינוק שאינו בוכה יביאו את שלייתה של אמו ויחליקו עליו מהצר לרחב ואם הוא נפוח יחליקו מהרחב לצר, תינוק

אדום שלא נבלע בו דמו יחכו עד שיבלע דמו ואז ימולו כמו שסיפר ר' נתן שאשה אחת בכרכי הים מלה את שני ילדיה ומתו וראה את השלישי שהוא אדום אמר לה שימתינו עד שיבלע דמו ואז ימולו והוא חי וקראו לו נתן הבבלי על שמו וכן היה בקפוטקיא שאשה מלה שני ילדים ומתו וראה שהשלישי ירוק ואין לו דם ברית אמר ר' נתן שימתינו עד שיפול בו דם ואז מלו אותו והוא חי וקראו לו נתן הבבלי.

עמוד ב משנה מותר לרחוץ קטן בין לפני המילה בין לאחריה ומותר לזלף ביד ולא בכלי ור"א בן עזריה מתיר לרחוץ את המילה ביום השלישי שחל בשבת שכתוב ביום השלישי בהיותם כואבים, ולא מלים אנדרוגינוס בשבת ור' יהודה מתיר. **גמרא** לרבה ורב יהודה המשנה אומרת שמותר לרחוץ והמשנה ממשיכה שמותר רק ביד, ורבא דוחה שכתוב מרחיצים ורבא מבאר שביום הראשון מותר כדרכו וכיום הג' מותר רק לזלף ולר"א בן עזריה מותר כדרכו, וכן כתוב בברייתא והיא מסיימת שמותר לזלף ביד וזה לת"ק, ומסיימת הברייתא שיש זכר לדבר ביום השלישי בהיותם כואבים וזה לא ראייה שיתכן שבשר הקטן מתרפא מהר יותר, אחד נהג לפני רבא כמו שרבא ביאר במשנה וחלשה דעתו מדוע חלקתי על רבה ורב יהודה אמרו לו שיש ברייתא כמותך אמר להם שהמשנה מדויקת כדבריהם, שר"א בן עזריה אומר מרחיצים ומשמע שלת"ק רק מזלפים שאם ת"ק התיר רחיצה ביום הראשון וכיום הג' גם זילוף ר"א היה צריך לומר אף מרחיצים.

ר' דימי פסק כר"א בן עזריה ובא"י הסתפקו בדעתו אם מותר לרחוץ את כל גופו או רק את מקום המילה ור' יעקב אמר שודאי התיר כל גופו שהרי במקום מילה ודאי מותר כמו חמין על מכה אך ניתן לומר שהחידוש הוא שמותר לחמם בשבת אך יתכן שנלחקו במשנה על חמין שהוחמו מע"ש ואביי אמר שרצה לתרץ כמו שקדם רב יוסף ותירץ שודאי מותר בשבת שסכנה היא לו וכן אמר רבין בשם ר' אבהו בשם ר"א שר' יוחנן פסק כר"א בן עזריה בין הוחם בע"ש בין הוחם בשבת אפילו כל גופו שסכנה היא לו.